

Forfatterne presenterer konkrete spørsmål som kan stilles til pasienten i en diagnostiseringsfase, og spørsmål som kan stilles under behandlingen. Dette kan bli dirigerende, som tatt ut av en manual, med de fordeler og ulemper det har. Hvis man sammenlikner med de to mest brukte norske publikasjonene, som er i kategorien retningslinjer og håndbøker, er Statens helsetilsyns *Retningslinjer for behandling i spesialisthelsetjenesten av alvorlige spiseforstyrrelser* mer omfattende og går mer i dybden (1). Eksempelvis gjelder dette presentasjonen av somatiske standardprøver og spesialprøver.

Michel & Willard har samme målgruppe som *Sterk/svak*, en utmerket norsk håndbok om spiseforstyrrelser (2), og kan med fordel leses i forkant av denne. Det vil være mest å hente for leger som ikke har så mye erfaring med spiseforstyrrelser. Boken er rimelig i innkjøp og gir en faglig godt fundamentert innføring, men en stor innvending er det at det ikke er litteraturhenvisninger inne i teksten. Hvert kapittel har uavhengige referanser i etterkant. Dette gjør det vanskelig for leseren å bruke den som springbrett for videre fordypning.

Kari-Brith Thune-Larsen

Regional avdeling for spiseforstyrrelser
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Statens helsetilsyn. Alvorlige spiseforstyrrelser. Retningslinjer for behandling i spesialisthelsetjenesten. Utredningsserie 7–2000. Oslo: Statens helsetilsyn, 2000.
2. Skårderud F. *Sterk/svak*. Håndboken om spiseforstyrrelser. Oslo: Aschehoug, 2000.

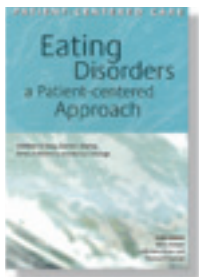
God innføring om spiseforstyrrelser

Kathleen M. Berg, Dermot J. Hurley, James A. McSherry, Nancy E. Strange, Ian McWhinney, red

Eating disorders:

A patient-centered approach

198 s. Oxon: Radcliffe Medical Press, 2002.
Pris GBP 25
ISBN 1-85775-922-2

Forfatterne representerer fagområdene klinisk psykologi, klinisk sosialt arbeid, allmenntilleggsmedisin og ernæringsfysiologi. Dette er en bred innføring i situasjonen til personer med spiseforstyrrelser og i behandlingen av dem,

og boken henvender seg til alle fagpersoner som møter problemet i sitt arbeid. Den inneholder en mengde kasuistikker.

Tilnærmingen er såkalt pasientrettet: hele personen er i fokus. Først gir forfatterne en

beskrivende psykiatrisk fremstilling av spiseforstyrrelsene, deretter redegjør de for sin multidimensjonelle modell, som omfatter kulturell kontekst, individuelle predisposisjoner, traumatiske erfaringer og familiesamspill.

I en beskrivelse av fysiske og psykiatriske kartleggingsmetoder presenteres blant annet et nytt screeninginstrument med fem spørsmål som kan gi en rask avklaring av om det foreligger en spiseforstyrrelse.

Man har søkt å lage enkle og ikke-truende spørsmål, for eksempel: «Tror du selv at du er tykk når andre sier du er for tynn?» Deretter, i pakt med bokens pasientrettede tankegang, forteller en 36 år gammel kvinne en engasjerende historie om sitt liv med spiseforstyrrelse.

I behandlingsmodellen legges det vekt på pasient-kliniker-forholdet og den terapeutiske alliansen. Det beskrives hvordan tillit og allianse kan oppnås både av psykoterapeuten, av den legen og av ernæringsfysiologen.

Forfatterne anbefaler en integrert modell for psykoterapi, som omfatter interpersonlig, psykodynamisk og kognitiv terapi i et feministisk perspektiv.

Det anbefales altså en multidimensjonell tilnærming hvor flere samarbeidende fagpersoner arbeider parallelt og intenst med den samme pasienten. Man kan imidlertid spørre seg hvor ofte det intense samarbeidet som trengs er gjennomførbart i praksis.

Christopher Fairburn, som er en autoritet på området, definerer helhetlig tilnærming på en annen måte: Psykoterapeuten utfører både individualterapi og familiesamtaler og trekker lege og ernæringsfysiolog inn til avgrensede oppgaver ved behov. Det ville vært interessant om forfatterne hadde drøftet sin tilnærming i forhold til andre utbredte tilnærminger.

Siden den er så bredt anlagt, blir boken rimeligvis også overfladisk på en del områder, f.eks. gis det ikke mye informasjon om hva interpersonlig, psykodynamisk og kognitiv terapi vil si i arbeidet med spiseforstyrrelser. Noen poengterte kasuistikker, som det er mye av ellers i boken, kunne ha forbedret disse delene vesentlig.

I det store og hele har forfatterne lyktes med å gi en bred fremstilling av spiseforstyrrelsene og å formidle et pasientrettet perspektiv. Boken anbefales som lærebok, som lesning for fagfolk og allment interesserte og som oppslagsbok.

Asle Hoffart

Modum Bad
og
Universitetet i Oslo

Annerledes om spiseforstyrrelser

Mario Maj, Katharine Halmi, Juan José López-Ibor, Norman Sartorius, red

Eating disorders

WPA series: evidence and experience in psychiatry, Volume 6. 435 s, tab. Chichester: John Wiley & Sons, 2003. Pris GBP 75
ISBN 0-470-84865-0

World Psychiatric Association (WPA) har gitt ut flere bøker i serien *Evidence and experience in psychiatry*, og temaet i denne sjettede utgaven er spiseforstyrrelser.

Som en god lærebok gir også denne en oversikt over viktige temaer som diagnostikk, epidemiologi, etiologi, behandling og komplikasjoner, men den skiller seg fra tradisjonelle lærebøker i oppbygningen. Den er inndelt i seks hovedkapitler, som innledes med en oversiktsartikkel skrevet av en internasjonal kapasitet. I tillegg har hvert hovedkapittel 10–14 kommentarartikler skrevet av ulike fagpersoner. I disse kommenteres deler av innholdet i oversiktsartikkelen, og forfatterne bidrar ut fra egen erfaring og forskning. På denne måten blir det en annerledes lærebok. Den bidrar med fakta, men gir også et godt grunnlag for tanker og refleksjoner rundt problemstillingene i møtet med pasientgruppen.

Kommentarartiklene er korte, poengterte og har spennende overskrifter som frister til nærmere lesing.

Forfatterne skriver i innledningen at de ønsker å gi en balansert oppdatering av kunnskap ved å kombinere vitenskapelig evidens med akkumulert klinisk visdom fra psykiatere fra hele verden. I en tid da det legges vekt på kunnskapsbasert behandling, er det viktig å merke seg Glenn Wallers avslutning i sin kommentar til kapitlet om psykologisk behandling: «Hullene i forskningen demonstrerer at vi ennå er på et stadium der det er farlig å slå seg til ro. En evidensgenererende praksis er minst like viktig som evidensbasert praksis på det nåværende tidspunkt.»

Som kliniker med alvorlige spiseforstyrrelser som spesialområde vil jeg spesielt trekke frem bokens siste kapittel om den økonomiske og sosiale belastning ved spiseforstyrrelser. Dette er en side ved sykdommen som ikke alltid kommer frem i lærebøkene, men den har viktige helsepolitiske konsekvenser. Belastningen på familien er stor. Ikke alle byrder er like synlige – å ha en person med spiseforstyrrelser i familien har kostnader på mange områder.

Dette er en bok som er nyttig for alle som jobber terapeutisk med denne pasientgruppen, men også for dem som skal videreutvikle helsetjenestetilbudet.

Sigrid Bjørnelv

Regionalt fagteam for spiseforstyrrelser
Sykehuset Levanger